

JUSTICIA

EUROPEAN RIGHTS NETWORK

POZNAJ SWOJE PRAWA DO INFORMACJI O ZARZUTACH KARNYCH

GRACE MULVEY I SINÉAD SKELLY

S-55/2011C

9-13 BLACKHALL PLACE
DUBLIN 7
IRLANDIA

T +353 1 799 4504
F +353 1 799 4512
E INFO@EUJUSTICIA.NET

WWW.EUJUSTICIA.NET

NINIEJSZA PUBLIKACJA ZOSTAŁA PRZYGOTOWANA PRZY WSPARCIU FINANSOWYM POCHODZĄCYM Z PROGRAMU UNII EUROPEJSKIEJ „WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWACH KARNYCH”. ZA TREŚĆ NINIEJSZEJ PUBLIKACJI ODPOWIEDZIALNOŚĆ PONOSI WYŁĄCZNIE JUSTICIA EUROPEAN RIGHTS NETWORK, BENEFICJENT WDRAŻAJĄCY, I W ŻADNYM WYPADKU NIE MOŻE ONA BYĆ UZNANA ZA ODZWIERCIEDLĄJĄCĄ STANOWISKO KOMISJI EUROPEJSKIEJ.

SPIS TREŚCI

1	Słowa kluczowe	4
2	Informacje ogólne	11
3	Jak powstają dyrektywy unijne?	13
4	Przewodnik po dyrektywie w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym	16
5	Okoliczności przyjęcia dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym	18
6	Dyrektywa w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym:	20
	A Zakres prawa do informacji	20
	B Na etapie dochodzenia	20
	C Na etapie zatrzymania lub aresztowania	22
	D Informacje dotyczące oskarżenia	24
	E Dostęp do materiałów sprawy	24
	F Zakwestionowanie niezapewnienia informacji lub odmowy dostępu do materiałów sprawy	27
	G Europejski nakaz aresztowania	27
	H Objaśnienie pouczenia o prawach	29
7	Przydatne kontakty	33
	Załącznik I do dyrektywy: WZÓR POUCZENIA O PRAWACH	36
	Załącznik II do dyrektywy: WZÓR POUCZENIA O PRAWACH DLA OSÓB ZATRZYMANÝCH NA PODSTAWIE EUROPEJSKIEGO NAKAZU ARESZTOWANIA	38

1 SŁOWA KLUCZOWE

OSOBA OSKARŻONA

Osoba, której prokuratura oficjalnie przedstawiła zarzut popełnienia przestępstwa, ale co do której sąd nie wydał jeszcze wyroku ani innego orzeczenia.

PRZYJĘCIE DYREKTYWY

Moment, w którym dyrektywa staje się aktem prawnym.

ZAŁĄCZNIK

Dodatek do głównego dokumentu.

APELACJA

Odwołanie do sądu wyższej instancji od orzeczenia wydanego przez sąd niższej instancji.

SĄD ODWOŁAWCZY

Sąd wyższej instancji, do którego można skierować odwołanie od orzeczenia sądu niższej instancji.

SPRAWA

Spór prawny pomiędzy dwiema stronami (osobami fizycznymi lub prawnymi), który podlega rozstrzygnięciu przez sąd lub w inny sposób przewidziany przez prawo.

WSPÓLNE STANOWISKO

Zarys podejścia Unii Europejskiej do poszczególnych tematów lub kwestii o charakterze geograficznym. Państwa członkowskie mają obowiązek zmiany polityk krajowych w celu odzwierciedlenia wspólnych stanowisk.

PROCEDURA POJEDNAWCZA

Ostateczna procedura decyzyjna, która rozpoczyna się w razie niezatwierdzenia przez Radę Unii Europejskiej wszystkich poprawek przyjętych przez Parlament Europejski. Jej celem jest uzyskanie wspólnego projektu lub osiągnięcie kompromisu w sprawie poprawek, które następnie mogą zostać zatwierdzone przez Radę i Parlament. Zob. także: „Rada Unii Europejskiej” i „Parlament Europejski”.

ORGANY KONSULARNE

Urzędnicy mianowani przez władze państwowe w celu zamieszkania i podjęcia pracy za granicą, którzy reprezentują swój kraj i zapewniają pomoc swoim współobywatelom w danym państwie obcym.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

Instytucja unijna, w której zasiadają reprezentanci władz państw członkowskich, tzn. ministrowie każdego państwa członkowskiego odpowiedzialni za dany zakres spraw. Jest to organ mający, wraz z Parlamentem Europejskim, kluczową rolę decyzyjną w ramach procedury legislacyjnej. Zob. także: „państwa członkowskie” i „Parlament Europejski”.

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

Trybunał Sprawiedliwości rozpoznaje sprawy pomiędzy państwami członkowskimi a instytucjami Unii Europejskiej. Osoby fizyczne, spółki i organizacje również mogą wnieść sprawę do Trybunału, jeżeli uważają, że ich prawa zostały naruszone przez instytucję Unii Europejskiej. Trybunał zapewnia stosowanie prawa Unii Europejskiej w ten sam sposób we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zob. także: „państwo członkowskie”.

PRZESTĘPSTWO

Działanie lub zaniechanie, które, zgodnie z przepisami prawnymi obowiązującymi w danym państwie, może doprowadzić do wydania wyroku skazującego.

PRAWO KARNE PROCESOWE

Przepisy prawne mające zastosowanie do sprawy karnej od momentu rozpoczęcia dochodzenia do zakończenia postępowania sądowego.

POSTĘPOWANIE KARNE

Działania prawne będące następstwem popełnienia przestępstwa.

PRZESTĘPCZOŚĆ TRANSGRANICZNA

Sytuacja, gdy przestępstwo jest popełnione w więcej niż jednym państwie lub gdy przestępstwo jest popełnione w jednym państwie, ale osoba oskarżona lub podejrzana już w tym państwie nie przebywa, lub też gdy skutki przestępstwa nastąpiły poza granicami państwa, w którym zostało ono popełnione. Zob. także: „przestępstwo”.

ZATRZYMANIE

Bycie przetrzymywanym w zabezpieczonym miejscu przez funkcjonariuszy organów ścigania.

POZBAWIENIE WOLNOŚCI / ARESZT

Konieczność pozostawania w obecności funkcjonariuszy organów ścigania.

DYREKTYWA

Akt prawny Unii Europejskiej wiążący dla państw członkowskich. Dyrektywa może przyznawać prawa obywatelom Unii, których można dochodzić w sądach państw członkowskich. Komisja Europejska może również wszcząć postępowanie w sprawie naruszenia przepisów przeciwko państwu członkowskiemu w związku z niewdrożeniem przez nie dyrektywy. Zob. także: „postępowanie w sprawie naruszenia przepisów”, „państwo członkowskie” i „Komisja Europejska”.

PRAWO KRAJOWE

Prawo wewnętrzne danego państwa.

EUROPEJSKI NAKAZ ARESZTOWANIA

Nakaz aresztowania ważny we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Stosuje się go, gdy jedno państwo członkowskie stara się o powrót osoby podejrzanej lub skazanej z innego państwa członkowskiego. Zob. także: „ekstradycja” i „państwo członkowskie”.

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA (ETPC)

Trybunał rozpoznający sprawy osób, których prawa wynikające z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (europejskiej konwencji praw człowieka) zostały naruszone. Zob.: „Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

KONWENCJA O OCHRONIE PRAW CZŁOWIEKA I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI (EUROPEJSKA KONWENCJA PRAW CZŁOWIEKA)

Umowa międzynarodowa ustanawiająca Europejski Trybunał Praw Człowieka i określająca prawa i wolności przysługujące wszystkim osobom zamieszkałym na terytorium państw, które wyraziły zgodę na związanie nią. Państwa, które związały się konwencją, są zobowiązane do ochrony praw człowieka i podstawowych wolności każdej osoby.

KOMISJA EUROPEJSKA

Organ Unii Europejskiej reprezentujący interesy Unii Europejskiej. Przedkłada ona nowe akty prawne Parlamentowi Europejskiemu oraz Radzie Europejskiej i zapewnia właściwe stosowanie prawa Unii Europejskiej przez państwa członkowskie.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Parlament Unii Europejskiej. W ramach wykonywania swojej funkcji ustawodawczej współpracuje z Radą Unii Europejskiej i z Komisją Europejską.

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE WYKONUJĄCE NAKAZ

Państwo wykonujące europejski nakaz aresztowania z uwagi na fakt, że osoba podejrzana lub skazana przebywa na jego terytorium. Zob. także: „europejski nakaz aresztowania” i „państwo członkowskie”.

EKSTRADYCJA

Procedura, w ramach której jedno państwo przekazuje osobę podejrzaną lub skazaną, która jest poszukiwana w innym państwie, aby mogła zostać postawiona przed sądem, skazana lub aby mogła odbyć karę. Zob. także: „osoba podejrzana”.

DECYZJA RAMOWA

Wskazówki kierowane przez Unię Europejską do państw członkowskich. Decyzje ramowe nie przyznają praw obywatelom Unii Europejskiej i stosowane są jedynie w odniesieniu do niektórych zagadnień karnych w obrębie Unii Europejskiej. Komisja Europejska może wszcząć postępowanie w sprawie naruszenia przepisów przeciwko państwu członkowskiemu w związku z niewdrożeniem przez nie decyzji ramowej. Zob. także: „Komisja Europejska”, „postępowanie w sprawie naruszenia przepisów” i „państwo członkowskie”.

WDROŻENIE PRZEPISÓW

Wprowadzenie przepisów prawnych w życie.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE NARUSZENIA PRZEPISÓW

Postępowanie prawne, które może zostać wszczęte przez Komisję Europejską przeciwko państwu członkowskiemu, jeżeli Komisja uzna, że dane państwo członkowskie nie

wypełniło swoich obowiązków wynikających z prawa Unii Europejskiej. Zob. także: „państwo członkowskie” i „Komisja Europejska”.

KONTROLA SĄDOWA

Kontrola sądowa może przybrać trzy formy:

- (1) oceny działań urzędnika lub organu państwowego przez sąd;
- (2) ponownej oceny działań osoby lub organu wyznaczonych zgodnie z przepisami prawa;
- (3) ponownego rozpatrzenia przez sąd odwoławczy wydanego orzeczenia sądowego.

Zob. także: „sąd odwoławczy”.

ORGAN SĄDOWY

Organ mający kompetencje w zakresie interpretacji i stosowania prawa.

POMOC PRAWNA

Zapewnienie pomocy obrońcy finansowanego przez państwo osobie oskarżonej lub podejrzanej, która nie jest w stanie samodzielnie za taką pomoc zapłacić. Zob. także: „osoba oskarżona” i „osoba podejrzana”.

USTAWODAWSTWO

Przepisy prawne uchwalone przez parlament krajowy.

WNIOSEK USTAWODAWCZY

Wczesna wersja projektu aktu prawnego, nad którą głosują oraz do której wprowadzają poprawki instytucje Unii Europejskiej. Po przejściu przez proces decyzyjny w ramach zwykłej procedury ustawodawczej i po przyjęciu wniosek ustawodawczy staje się dyrektywą. Zob. także: „zwykła procedura ustawodawcza” i „dyrektywa”.

POUCZENIE O PRAWACH

Dokument napisany przystępnym językiem zawierający informacje na temat praw procesowych osoby podejrzanej lub oskarżonej. Powinien on zostać wręczony osobie podejrzanej lub oskarżonej w momencie zatrzymania. Zob. także: „pozbawienie wolności / areszt”, „prawa procesowe”, „osoba podejrzana” i „osoba oskarżona”.

MATERIAŁ DOWODOWY

Środki dowodowe mające znaczenie dla sprawy i mogące mieć wpływ na wynik procesu.

MATERIAŁY SPRAWY

Dokumentacja mająca znaczenie i istotna dla sprawy.

POSŁOWIE DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Posłami do Parlamentu Europejskiego są wybierani w wyborach bezpośrednich przedstawiciele państw członkowskich Unii Europejskiej. Zob. także: „państwo członkowskie”.

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE

Kraj będący członkiem Unii Europejskiej.

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ

Dziennik publikowany każdego dnia roboczego we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej. Stanowi źródło informacji dla państw członkowskich na temat nowo opublikowanych unijnych aktów prawnych, informacji oraz ogłoszeń. Dyrektywa nie ma charakteru wiążącego, dopóki nie zostanie opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Zob. także: „dyrektywa” i „państwo członkowskie”.

ZWYKŁA PROCEDURA USTAWODAWCZA

Główna procedura ustawodawcza procesu decyzyjnego Unii Europejskiej. Oznacza proces, w ramach którego różne instytucje unijne pracują nad dyrektywą, głosują w jej sprawie, wprowadzają do niej poprawki i wreszcie uchwalają ją jako akt prawny. Zob. także: „dyrektywa”.

POSIEDZENIE PLENARNE

Duże miesięczne posiedzenie Parlamentu Europejskiego skupiające wszystkich posłów do Parlamentu Europejskiego, wszystkie komisje oraz ugrupowania polityczne, które prezentują efekty swojej pracy nad wnioskiem ustawodawczym. Posłowie do Parlamentu Europejskiego prowadzą debatę nad wnioskiem ustawodawczym i głosują nad poprawkami do niego. Zob. także: „posłowie do Parlamentu Europejskiego” i „wniosek ustawodawczy”.

PRAWA PROCESOWE

Prawa osoby oskarżonej lub podejrzanej przysługujące jej w ramach systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych od momentu rozpoczęcia dochodzenia do zakończenia postępowania sądowego. Zob. także: „osoba oskarżona” i „osoba podejrzana”.

SPRAWOZDAWCA

Posel do Parlamentu Europejskiego odpowiedzialny za przygotowanie sprawozdania na temat wniosku ustawodawczego. Zob. także: „posłowie do Parlamentu Europejskiego”.

MOTYWY

Uwagi wstępne rozpoczynające dyrektywę. Zob. także: „dyrektywa”.

OSOBA PODEJRZANA

Osoba, którą prokurator podejrzewa o popełnienie przestępstwa, ale której nie zostały jeszcze formalnie przedstawione zarzuty.

SZWEDZKI HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W SPRAWIE PRAW PROCESOWYCH

Plan działania określający środki mające na celu zapewnienie równego poziomu ochrony osób podejrzanych i osób oskarżonych w postępowaniu karnym we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zob. także: „osoba oskarżona”, „osoba podejrzana” i „państwo członkowskie”.

TRANSPOZYCJA

Sytuacja, w której państwa członkowskie dostosowują ustawodawstwo krajowe w celu wprowadzenia w życie unijnego aktu prawnego na swoim terytorium. Zob. także: „państwo członkowskie”.

TRAKTAT

Umowa międzynarodowa pomiędzy państwami.

ROZMOWY TRÓJSTRONNE

Nieformalne spotkania przedstawicieli Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, podczas których starają się oni osiągnąć porozumienie w sprawie pakietu poprawek do wniosku ustawodawczego. Zob. także: „Parlament Europejski”, „Rada Unii Europejskiej” i „wniosek ustawodawczy”.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Obecnie prawo karne, zarówno materialne, jak i procesowe, jest znacznie zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich. Oznacza to, że pomiędzy państwami członkowskimi występują znaczne różnice w zakresie praw osób oskarżonych i podejrzanych w postępowaniu karnym. Ujednolicenie tych praw na obszarze Unii Europejskiej jest istotne nie tylko ze względu na przepływ obywateli w ramach Unii w celu podjęcia pracy, nauki lub w celach wypoczynkowych, ale także w związku ze wzrostem przestępczości transgranicznej pomiędzy państwami członkowskimi. Zdecydowano, że najlepszym sposobem na określenie minimalnych norm w zakresie ochrony takich praw będzie podjęcie szeregu kroków, w ramach wdrażania „szwedzkiego harmonogramu działań”, mających na celu zapewnienie osobom oskarżonym i podejrzanym podobnego poziomu praw w postępowaniu karnym w całej Unii Europejskiej. Aby dowiedzieć się więcej, zob.: „Okoliczności przyjęcia dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym”.

W niniejszej publikacji przedstawiono drugi krok „szwedzkiego harmonogramu działań”, tzn. dyrektywę w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym. Wskazuje ona, jakie informacje przysługują osobom oskarżonym i podejrzanym na wszystkich etapach postępowania karnego, począwszy od etapu dochodzenia do momentu wydania ostatecznej decyzji dotyczące tego, czy osoba oskarżona lub podejrzana rzeczywiście popełniła zarzucane jej przestępstwo. W publikacji określono także formę, w jakiej informacje te powinny zostać przekazane.

Niniejsza broszura stanowi pierwszą publikację sieci **JUSTICIA** z serii „Znaj swoje prawa” na temat wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej w sprawach karnych. **JUSTICIA** European Rights Network jest paneuropejską siecią składającą się z 19 organizacji członkowskich z 18 państw członkowskich Unii Europejskiej: Associazione Antigone Onlus (Włochy), Association for the Defence of Human Rights in Romania – the Helsinki Committee, Bulgarian Helsinki Committee, Civil Rights Defenders (Szwecja), Croatian Law Centre, Estonian Human Rights Centre, Greek Helsinki Monitor, Helsinki Foundation for Human Rights (Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Polska), Human Rights Monitoring Institute (Litwa), Hungarian Helsinki Committee, Irish Council for Civil Liberties, KISA – Action for Equality, Support, Antiracism (Cypr), Latvian Centre for Human Rights, League of Human Rights (Republika Czeska), Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (Austria), Open Society Justice Initiative (Węgry), Rights International Spain (Hiszpania), Statewatch (Zjednoczone Królestwo), The Peace Institute (Słowenia). Celem działalności sieci jest poprawa sytuacji w zakresie praw wszystkich obywateli

europejskich w ramach wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych we wszystkich państwach członkowskich.

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie internetowej sieci pod adresem: www.eujusticia.net. Ponadto na stronie niniejszej broszury zatytułowanej „Przydatne kontakty” znajdują się dane kontaktowe poszczególnych organizacji członkowskich **JUSTICIA** European Rights Network.

Uwaga – ilekroć w niniejszej broszurze jest mowa o „Twoim państwie członkowskim”, może to oznaczać „państwo członkowskie, w którym jesteś przesłuchiwany” lub „państwo członkowskie, w którym jesteś zatrzymany lub zostałeś aresztowany” (w zależności od części niniejszej broszury).

3 JAK POWSTAJĄ DYREKTYWY UNIJNE?

Dyrektywa to europejski akt prawny nakładający zobowiązania prawne na państwa członkowskie Unii Europejskiej. Dyrektywa rozpoczyna swój byt jako wniosek ustawodawczy lub jako wniosek dotyczący dyrektywy, który jest przedmiotem głosowania oraz do którego wprowadzane są poprawki w ramach unijnej procedury decyzyjnej zwanej „zwykłą procedurą ustawodawczą”. Zgodnie z nią pochodzący z wyborów bezpośrednich Parlament Europejski wraz z Radą Unii Europejskiej (reprezentującą rządy 28 państw członkowskich) mają za zadanie zatwierdzić projekt aktu prawnego. „Zwykła procedura ustawodawcza” oznacza proces, w ramach którego różne instytucje unijne pracują nad dyrektywą, głosują w jej sprawie lub wprowadzają do niej poprawki i wreszcie uchwalają ją jako akt prawny. Etapy tego procesu przedstawiono poniżej:

1 WNIOSEK

Wniosek jest zazwyczaj przedstawiany przez Komisję Europejską. Często następuje to po przeprowadzeniu konsultacji ze specjalistami z danej dziedziny. Prawo złożenia wniosku ma jednak także Parlament Europejski, a w przypadku obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości przysługuje ono albo Komisji, albo jednej czwartej państw członkowskich. Wniosek ten podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz przesłaniu do Parlamentu Europejskiego, Rady Unii Europejskiej i parlamentów krajowych.

2 PIERWSZE CZYTANIE W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM

Po otrzymaniu wniosku ustawodawczego Parlament Europejski przyjmuje stanowisko wstępne. Wniosek zostaje następnie przydzielony do komisji parlamentarnej właściwej ze względu na daną dziedzinę (np. w przypadku dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym wniosek został przydzielony Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych). Wyznaczony zostaje sprawozdawca, którego zadaniem jest przygotowanie projektu sprawozdania poddawanego następnie pod dyskusję pomiędzy ugrupowaniami politycznymi Parlamentu. Dyrektywa staje się więc przedmiotem debaty podczas sesji planarnej Parlamentu Europejskiego. W posiedzeniach plenarnych biorą udział wszyscy posłowie do Parlamentu Europejskiego, wszystkie komisje oraz ugrupowania polityczne, które prezentują efekty swojej pracy nad wnioskiem ustawodawczym. Posłowie do Parlamentu Europejskiego prowadzą debatę nad danym aktem prawnym i głosują nad

poprawkami do niego. Podczas sesji plenarnej Parlament przyjmuje swoje stanowisko w sprawie wniosku ustawodawczego zwykłą większością głosów. Może ono uwzględnić poprawki do pierwotnego wniosku ustawodawczego.

Jeżeli stanowisko Parlamentu nie uwzględni żadnych zmian oraz jeżeli Rada także zaakceptowała pierwotny projekt, wniosek ustawodawczy może na tym etapie zostać przyjęty.

3 WNIOSK ZMIENIONY PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ

Na tym etapie Komisja może wprowadzić poprawki do swojego wniosku ustawodawczego, aby uwzględnić poprawki Parlamentu Europejskiego, które, jej zdaniem, poprawiłyby jakość wniosku i pozwoliły na możliwie najszybsze osiągnięcie porozumienia.

4 PIERWSZE CZYTANIE W RADZIE

Czytanie w Radzie oraz prace przygotowawcze Rady odbywają się w tym samym czasie, co dyskusje w Parlamencie. Rada może przyjąć własne stanowisko dopiero po uczynieniu tego przez Parlament Europejski. Po rozważeniu propozycji Parlamentu Europejskiego (uwzględniającej poprawki lub nie) Rada może zdecydować o przyjęciu wniosku ustawodawczego lub o przyjęciu wspólnego stanowiska. Staje się tak, gdy stanowisko Rady nie jest zbieżne ze stanowiskiem Parlamentu. Takie „wspólne stanowisko” jest przekazywane Parlamentowi Europejskiemu wraz z uzasadnieniem. Na tym etapie Komisja także informuje Parlament o dostępnych dla niego opcjach w sprawie wspólnego stanowiska Rady.

Zanim Rada ostatecznie poinformuje o swoim wspólnym stanowisku, kiedy tylko możliwe odbywają się nieformalne spotkania przedstawicieli wszystkich trzech instytucji nazywane „rozmowami trójstronnymi”. Ich celem jest przyspieszenie procesu i osiągnięcie porozumienia w sprawie pakietu poprawek. Porozumienie musi być następnie zatwierdzone w drodze formalnych procedur.

5 DRUGIE CZYTANIE W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM

Podczas drugiego czytania Parlament zajmuje się wspólnym stanowiskiem Rady. Może ono zostać zatwierdzone lub odrzucone, skutkiem czego jest odpowiednio przyjęcie lub ostateczne odrzucenie projektu. Parlament może także zaproponować poprawki do wspólnego stanowiska Rady. Stanowisko takie jest następnie przesyłane z powrotem do Rady oraz do Komisji. Jeżeli Rada zatwierdzi wszystkie poprawki Parlamentu, wniosek legislacyjny może zostać przyjęty.

Jeżeli Rada nie zaakceptuje wszystkich poprawek Parlamentu, Parlament jest informowany o tym fakcie i rozpoczyna się procedura pojednawcza.

6 PROCEDURA POJEDNAWCZA I TRZECIE CZYTANIE

Jeżeli wniosek ustawodawczy nie został przyjęty w pierwszych dwóch czytaniach, rozpoczyna się procedura pojednawcza. Komitet składający się z przedstawicieli 28 państw członkowskich oraz takiej samej liczby posłów do Parlamentu Europejskiego spotyka się, aby rozważyć stanowisko Rady oraz poprawki Parlamentu z drugiego czytania. Negocjacje odbywają się w formie nieformalnych rozmów trójstronnych, w których udział biorą małe zespoły negocjatorów z każdej instytucji, wśród których przedstawiciele Komisji Europejskiej pełnią rolę mediatorów. Komitet ma sześć tygodni na osiągnięcie kompromisu i przygotowanie wspólnego projektu. Jeżeli wspólny tekst nie zostanie uzgodniony, uznaje się, że akt prawny nie został przyjęty. W przypadku zaakceptowania wspólnego projektu przez Komitet Pojednawczy projekt jest przekazywany Radzie i Parlamentowi do zatwierdzenia. Po zatwierdzeniu go przez obie instytucje wniosek ustawodawczy zostaje podpisany, opublikowany oraz staje się dyrektywą.

4 PRZEWODNIK PO DYREKTYWIE W SPRAWIE PRAWA DO INFORMACJI W POSTĘPOWANIU KARNYM

Czym jest dyrektywa w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym?

Dyrektywa ta weszła w życie dnia 21 czerwca 2012 r. Jest ona aktem prawa Unii Europejskiej, do przestrzegania którego zobowiązały się wszystkie państwa członkowskie Unii (z wyjątkiem Danii). Państwa członkowskie mają obowiązek wdrożenia dyrektywy przed upływem ustalonego terminu. Dyrektywa ta określa minimalne prawa dotyczące informacji, które w całej Unii Europejskiej muszą być przekazywane osobom podejrzanym lub oskarżonym w postępowaniu karnym między innymi na temat kierowanego przeciwko nim oskarżenia.

Treść dyrektywy dostępna jest na stronie www.eujusticia.net.

Czym jest „prawo do informacji” i jakie rodzaje praw podlegają ochronie na mocy dyrektywy?

Obecnie zakres informacji otrzymywanych przez osoby oskarżone lub podejrzane na temat ich praw w postępowaniu karnym różni się w zależności od państwa członkowskiego. Zgodnie z dyrektywą w sprawie prawa do informacji państwa członkowskie mają obowiązek zapewnienia osobom podejrzanym lub oskarżonym ujednoczonych na terenie Unii Europejskiej informacji na temat następujących praw:

- prawo dostępu do obrońcy;
- prawie do bezpłatnej porady prawnej oraz o sposobie jej uzyskania;
- prawa do informacji dotyczącej tego, o co dana osoba jest oskarżona;
- prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego;
- prawo do odmowy składania wyjaśnień.
- prawa dostępu do materiałów sprawy;
- prawa do poinformowania władz konsularnych oraz jednej osoby;
- prawie dostępu do pilnej pomocy medycznej;
- prawa do informacji dotyczącej tego, jak długo dana osoba będzie pozbawiona wolności, zanim zostanie postawiona przed organem sądowym;

- prawa do informacji w przypadkach zastosowania europejskiego nakazu aresztowania.

Czy dyrektywa nadaje nowe prawa w moim państwie członkowskim?

To zależy od Twojego państwa członkowskiego. W dyrektywie określono minimalne prawo do informacji w postępowaniu karnym, a jej celem jest zagwarantowanie, żeby standardy w postępowaniu karnym w odniesieniu do osób podejrzanych i oskarżonych były takie same we wszystkich państwach członkowskich.

Niektóre z praw wynikających z dyrektywy mogą być już przewidziane przez prawo krajowe Twojego państwa członkowskiego. W takim przypadku dyrektywa wzmacnia te prawa, nakładając na państwo członkowskie obowiązek ich utrzymania. Na końcu niniejszej broszury znajdują się informacje kontaktowe organizacji działającej w Twoim państwie członkowskim, która może wyjaśnić Ci, w jaki sposób dyrektywa wpłynie na prawo krajowe w Twoim państwie.

Jaki jest ostateczny termin transpozycji dyrektywy przez państwa członkowskie?

Państwa członkowskie mają czas do dnia 2 czerwca 2014 r. na dostosowanie prawa krajowego w celu wprowadzenia w życie dyrektywy.

Które państwa członkowskie mają obowiązek uczestnictwa w przyjęciu i stosowaniu dyrektywy?

Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Łotwa, Luksemburg, Malta, Holandia, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy i Zjednoczone Królestwo.

Jedynie Dania nie związała się tą dyrektywą, jako że kraj ten nie podlega związaniu prawodawstwem Unii Europejskiej w żadnych kwestiach dotyczących wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Nie jest więc ona zobowiązana do uczestnictwa w przyjęciu ani stosowaniu dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym.

5 OKOLICZNOŚCI PRZYJĘCIA DYREKTYWY W SPRAWIE PRAWA DO INFORMACJI W POSTĘPOWANIU KARNYM

Dlaczego przyjęto dyrektywę w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym?

W Unii Europejskiej ochrona praw osób podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym opiera się na europejskiej konwencji praw człowieka. Dyrektywa w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym stanowi drugi krok w ramach „szwedzkiego harmonogramu działań”. Szwedzki harmonogram działań opiera się na europejskiej konwencji praw człowieka. Treść prawa do informacji na temat praw procesowych wynika z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Szwedzki harmonogram działań jest rezolucją wzywającą do przyjęcia szeregu środków mających na celu ochronę prawa do rzetelnego procesu we wszystkich państwach członkowskich poprzez wskazanie minimalnych norm dotyczących ochrony praw osób podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym. Opiera się ona na podejściu stopniowym i określa rozwiązania w formie środków, których wdrożenie pozwoli na ujednoczenie praw procesowych osób podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym we wszystkich państwach członkowskich, a także dotyczyć będzie kwestii przestępczości transgranicznej.

Jakie są obowiązki państwa członkowskiego po związaniu się przez nie dyrektywą?

Po przyjęciu dyrektywy państwa członkowskie są zobowiązane do jej transpozycji do prawa krajowego w określonym terminie (wynoszącym zazwyczaj dwa lata od publikacji dyrektywy w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej). Przykładowo, na transpozycję dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym państwa członkowskie miały czas do dnia 2 czerwca 2014 r. Do momentu upływu terminu na transpozycję państwa członkowskie mają obowiązek wdrożenia przynajmniej minimalnych norm określonych w dyrektywie. Państwom członkowskim przysługuje jednak pewna swoboda w zakresie interpretacji i wdrożenia poszczególnych postanowień dyrektywy. Mogą one również rozszerzyć zakres praw ponad normy minimalne wymagane dyrektywą.

W jaki sposób Unia Europejska zapewnia przestrzeganie przez państwa członkowskie obowiązku wdrożenia dyrektyw?

Po upływie terminu na transpozycję Komisja Europejska ocenia zakres, w jakim państwa członkowskie wdrożyły środki lub, gdy to konieczne, wszczęły procedury ustawodawcze, w celu zapewnienia zgodności z dyrektywą. Każde państwo członkowskie przesyła oficjalnie przyjęte akty prawne wdrażające dyrektywę Komisji Europejskiej, która bada je celem ustalenia, czy dane państwo członkowskie rzeczywiście zapewnia zgodność z dyrektywą.

Co się dzieje, jeżeli do czasu upływu terminu na transpozycję moje państwo członkowskie nie wypełniło swojego zobowiązania, i co mogę zrobić sam?

Po dokonaniu oceny Komisja Europejska podejmuje decyzję o ewentualnym wszczęciu przeciwko danemu państwu postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Może to prowadzić do postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Opcjonalnie skargę przeciwko państwu członkowskiemu może skierować do Komisji Europejskiej jego obywatel, żądając wszczęcia przez Komisję postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko jego państwu. Aby obywatel mógł złożyć taką skargę, nie musi dojść do naruszenia jego praw.

Poniższe linki kierują na odpowiednie w tej sprawie strony internetowe.

http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_en.htm

http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_en.htm

6 DYREKTYWA W SPRAWIE PRAWA DO INFORMACJI W POSTĘPOWANIU KARNYM

A. ZAKRES PRAWA DO INFORMACJI

W jakich okolicznościach powinienem otrzymać informacje na temat moich praw procesowych oraz oskarżenia?

Informacje takie powinny Ci być przekazywane od momentu powiadomienia Cię, że jesteś osobą podejrzaną lub oskarżoną o popełnienie przestępstwa w którymkolwiek z państw członkowskich Unii Europejskiej (z wyłączeniem Danii) do czasu ostatecznego ustalenia, czy rzeczywiście popełniłeś przestępstwo. Odnosi się to do wydania wyroku oraz do ewentualnej decyzji o złożeniu apelacji, niezależnie od Twojego statusu prawnego, obywatelstwa czy narodowości.

Czy istnieją okoliczności, w których nie muszą mi zostać przekazane informacje na temat moich praw procesowych oraz oskarżenia?

Tak. W państwach członkowskich, w których – w przypadku drobnych przestępstw – karę może nałożyć organ inny niż sąd, informacje na temat praw procesowych nie muszą Ci być przekazywane. W przypadku jednak złożenia apelacji lub jeśli sprawa trafi do sądu mającego kompetencje do rozstrzygania spraw karnych, obowiązek przekazywania Ci tych informacji na temat praw procesowych zachodzi, ale tylko w odniesieniu do postępowania przed sądem.

B. NA ETAPIE POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO

Jakie informacje muszą mi zostać przekazane jako osobie podejrzaney lub oskarżonej w postępowaniu karnym?

Musisz otrzymać informacje o obowiązujących zgodnie z prawem krajowym następujących prawach procesowych:

- prawo dostępu do obrońcy.
- prawie do bezpłatnej porady prawnej oraz o sposobie jej uzyskania;
- prawie do informacji na temat tego, o co zostałeś oskarżony;
- prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego;

- prawo do odmowy składania wyjaśnień.

Szersze informacje na temat tych praw zamieszczono w następnym rozdziale.

Jakie informacje muszą mi zostać przekazane na temat kierowanego przeciwko mnie oskarżenia?

Musisz otrzymać wszystkie informacje na temat domniemanego czynu zabronionego, których potrzebuje reprezentujący Cię obrońca w celu przygotowania się do Twojej sprawy. Informacje te powinny Ci zostać przekazane niezwłocznie i na tyle szczegółowo, aby umożliwić Twojemu obrońcy skuteczne przygotowanie się do reprezentowania Cię. Zakres takich informacji obejmuje opis faktów dotyczących domniemanego przestępstwa, o popełnienie którego jesteś podejrzany, a także kwalifikację prawną Twojego domniemanego czynu, tzn. informację na temat tego, jak ciężkie przestępstwo on stanowi; ponadto – maksymalny i minimalny wymiar kary pozbawienia wolności, jaki Ci grozi za popełnione przestępstwo, przy czym wszystkie informacje powinny być odpowiednio szczegółowe, przy uwzględnieniu danego etapu postępowania karnego. Aby dowiedzieć się więcej, zob. także: „Informacje na temat oskarżenia”.

Kiedy informacje o moich prawach muszą mi zostać przekazane?

Jeżeli jesteś osobą podejrzaną lub oskarżoną, musisz otrzymać informacje o Twoich prawach tak szybko, jak to możliwe, a najpóźniej przed pierwszym oficjalnym przesłuchaniem przez policję lub inny właściwy organ.

Kto ma obowiązek przekazania mi informacji?

Wspomniane informacje na temat Twoich praw procesowych ma obowiązek przekazać Ci policja lub inny właściwy organ.

W jaki sposób informacje te muszą mi zostać przekazane?

Informacje te powinny zostać Ci przekazane ustnie lub pisemnie i powinny być wyrażone prostym i łatwym do zrozumienia językiem. Jeżeli jesteś osobą podejrzaną lub oskarżoną wymagającą szczególnego traktowania, pod uwagę powinny zostać wzięte Twoje szczególne potrzeby. Po przekazaniu informacji nie muszą być powtarzane, chyba że wymaga tego prawo krajowe Twojego państwa członkowskiego lub jest to uzasadnione szczególnymi okolicznościami.

Co, jeśli nie rozumiem języka, w którym informacje zostaną mi przekazane?

W razie potrzeby Twoje państwo członkowskie musi zapewnić Ci tłumaczenie ustne lub pisemne tych informacji na język dla Ciebie zrozumiały.

C. NA ETAPIE ZATRZYMANIA LUB ARESZTOWANIA

Jakie informacje powinny mi zostać przekazane, gdy zostanę zatrzymany lub aresztowany, jako osobie podejrzanej lub oskarżonej?

Jeżeli jesteś osobą podejrzaną lub oskarżoną w postępowaniu karnym, która została zatrzymana lub aresztowana, poza informacjami wskazanymi powyżej, które powinny Ci zostać przekazane na etapie postępowania przygotowawczego, powinieneś także niezwłocznie otrzymać pisemne pouczenie o prawach.

Czym jest pouczenie o prawach?

Pouczenie o prawach to dokument napisany przystępnym językiem zawierający informacje na temat praw procesowych osoby podejrzanej lub oskarżonej.

Co powinno zawierać pouczenie o prawach?

Pouczenie o prawach powinno zawierać informacje o przysługujących zgodnie z prawem krajowym następujących prawach procesowych:

- prawo dostępu do obrońcy.
- prawie do bezpłatnej porady prawnej oraz o sposobie jej uzyskania;
- prawie do informacji na temat oskarżenia;
- prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego;
- prawo do odmowy składania wyjaśnień.
- prawie dostępu do materiałów sprawy;
- prawie do poinformowania władz konsularnych oraz jednej osoby;

- prawie dostępu do pilnej pomocy medycznej;
- prawie do informacji dotyczącej tego, jak długo dana osoba może być pozbawiona wolności, zanim zostanie postawiona przed organem sądowym;
- możliwości zakwestionowania legalności zatrzymania;
- możliwości żądania oceny zasadności decyzji o aresztowaniu;
- możliwości wnioskowania o zwolnienie.

Szersze informacje na temat tych praw zamieszczono w następnym rozdziale.

Pouczenie o prawach może również zawierać informacje istotne z uwagi na prawo krajowe Twojego państwa członkowskiego. Dyrektywa zawiera przykładowy wzór pouczenia o prawach. Został on załączony do niniejszej broszury (załącznik I). Wzór pouczenia o prawach nie jest wiążący dla państw członkowskich. Ma on jedynie stanowić dla nich pomoc w przygotowaniu ich własnych pouczeń.

Kiedy pouczenie o prawach powinno mi zostać przekazane?

Osoba podejrzana lub oskarżona powinna otrzymać pouczenie o prawach niezwłocznie po jej zatrzymaniu lub aresztowaniu.

Czy mam prawo przeczytać i zachować pouczenie o prawach?

Powinieneś mieć czas na przeczytanie pouczenia o prawach oraz możliwość zachowania go przez okres aresztowania.

Co, jeśli pouczenie o prawach napisane jest w języku, którego nie rozumiem?

Powinieneś otrzymać pouczenie o prawach napisane w języku, który rozumiesz. Jeżeli pouczenie o prawach w zrozumiałym dla Ciebie języku jest niedostępne, powinieneś zostać pouczony o przysługujących Ci prawach ustnie, w języku, który rozumiesz. Następnie, możliwie najszybciej, powinieneś otrzymać pisemne pouczenie o prawach w języku, który rozumiesz.

Co, jeśli pouczenie o prawach jest w języku, który rozumiem, ale nadal nie jestem w stanie zrozumieć użytego języka?

Pouczenie o prawach powinno być napisane prostym językiem i powinno być łatwe do zrozumienia dla osoby nieposiadającej wiedzy na temat postępowania karnego.

D. INFORMACJE DOTYCZĄCE OSKARŻENIA

Czy powinienem otrzymać szczegółowe informacje na temat zarzucanego mi przestępstwa?

Tak. Jak wskazano powyżej, muszą Ci zostać przekazane wszystkie informacje na temat zarzucanego Ci czynu zabronionego. Informacje te powinny zostać przekazane niezwłocznie i na tyle szczegółowo, aby umożliwić Twojemu obrońcy skuteczne przygotowanie się do reprezentowania Cię. Zakres takich informacji obejmuje opis faktów dotyczących przestępstwa, o popełnienie którego jesteś podejrzany, charakter i kwalifikację prawną zarzucanego Ci czynu oraz charakter Twojego udziału w przestępstwie, przy czym wszystkie informacje powinny być odpowiednio szczegółowe, przy uwzględnieniu danego etapu postępowania karnego. Informacje te powinny być Ci przekazane niezwłocznie, a najpóźniej w momencie wniesienia aktu oskarżenia i przekazania akt sprawy do sądu.

Co, jeśli szczegóły dotyczące oskarżenia ulegną zmianie?

Jeżeli szczegóły dotyczące oskarżenia ulegną zmianie, powinieneś zostać o tej zmianie poinformowany, gdy jest to konieczne do zagwarantowania rzetelności postępowania, oraz w odpowiednim czasie, aby umożliwić Twojemu obrońcy skuteczne wykonywanie prawa do obrony.

E. DOSTĘP DO MATERIAŁÓW SPRAWY

Co oznacza „dostęp do materiałów sprawy”?

Oznacza on możliwość dostępu do materiału dowodowego w Twojej sprawie, rozumianego zgodnie z definicją przewidzianą przez prawo krajowe Twojego państwa członkowskiego, tzn. dokumentacji mającej znaczenie i istotnej dla sprawy.

Czy mam prawo dostępu do materiałów sprawy, a jeśli tak – do jakich?

Tak, masz prawo dostępu do takich materiałów. Władze muszą udostępnić Tobie – osobie zatrzymanej – lub Twojemu obrońcy wszystkie dokumenty dotyczące Twojej sprawy konieczne do:

- zakwestionowania legalności zatrzymania lub aresztowania zgodnie z prawem krajowym Twojego państwa;
- przygotowania obrony.

Kiedy informacje te powinny zostać przekazane?

Powinieneś otrzymać te informacje niezwłocznie.

Jeżeli po uzyskaniu przeze mnie dostępu do tych materiałów pojawią się nowe materiały, czy nadal mam prawo dostępu do nich?

Tak. Powinieneś uzyskać dostęp do takich materiałów w odpowiednim czasie, pozwalającym na ich wzięcie pod uwagę.

Do jakiego rodzaju materiałów mam prawo mieć dostęp?

Powinieneś mieć dostęp do następujących materiałów, jeżeli zgodnie z prawem krajowym Twojego państwa członkowskiego są one konieczne do zakwestionowania przez Ciebie legalności zatrzymania lub aresztowania:

- dokumentów.
- fotografii (w stosownych przypadkach).
- nagrań audio i wideo (w stosownych przypadkach).

W jakich okolicznościach nie przysługuje mi prawo dostępu do materiałów sprawy?

Prawo dostępu do materiałów nie przysługuje Ci w określonych okolicznościach, tzn.:

- gdy dostęp taki może spowodować poważne zagrożenie dla życia lub praw podstawowych innej osoby;

lub

- w przypadku gdy odmowa takiego dostępu jest konieczna dla ochrony ważnego interesu publicznego, tzn.:

gdy dostęp do materiałów:

- mógłby wpłynąć na toczące się dochodzenie;
- poważnie zaszkodziłby bezpieczeństwu narodowemu państwa członkowskiego;
- naruszyłby prawo krajowe Twojego państwa członkowskiego w zakresie ochrony danych osobowych lub miejsca pobytu świadków pozostających pod ochroną.

Odmowa zapewnienia Ci dostępu do materiałów sprawy musi jednak być rozważona w kontekście Twojego prawa do rzetelnego procesu, a także musi uwzględniać dany etap postępowania karnego.

Kto podejmuje decyzję dotyczącą tego, czy zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę dostępu?

Decyzję dotyczącą tego, czy zachodzą wskazane wyżej okoliczności uzasadniające odmowę, podejmuje sąd lub inny organ wymiaru sprawiedliwości, lub też decyzja taka musi podlegać kontroli sądowej.

Czy mam obowiązek uiszczenia opłaty za dostęp do materiałów?

Nie. Władze muszą Ci zapewnić dostęp do materiałów sprawy bezpłatnie, z wyjątkiem ewentualnych opłat za sporządzenie kopii akt sprawy lub za przesłanie materiałów.

F. ZAKWESTIONOWANIE NIEZAPEWNIENIA INFORMACJI LUB ODMOWY DOSTPU DO MATERIAŁÓW SPRAWY.

Co mogę zrobić, jeżeli nie otrzymam wskazanych wyżej informacji lub spotkam się z odmową dostępu do materiałów w mojej sprawie?

Jako osoba podejrzana lub oskarżona masz prawo zakwestionować niezapewnienie Ci przez władze informacji lub odmowę dostępu do materiałów zgodnie z procedurami określonymi w prawie krajowym Twojego państwa członkowskiego. Prawo zakwestionowania powyższych okoliczności nie oznacza jednak, że państwo członkowskie musi zapewnić szczególny rodzaj procedury odwoławczej lub skargi właściwej dla tego rodzaju spraw.

G. EUROPEJSKI NAKAZ ARESZTOWANIA

Czy przysługuje mi prawo do informacji, jeżeli zostałem zatrzymany na potrzeby wykonania europejskiego nakazu aresztowania?

Tak. Masz prawo do pisemnej informacji na temat Twoich praw po zatrzymaniu, jak opisano w poprzednich sekcjach, a także do informacji na temat Twoich praw wynikających z przepisów uchwalonych na podstawie decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania obowiązujących w państwie członkowskim wykonującym nakaz.

Jakie informacje mam prawo otrzymać?

Masz prawo otrzymać wszystkie pisemne informacje, jakie przysługują każdej innej osobie zatrzymanej. Obejmują one:

- prawo dostępu do obrońcy.
- prawo do bezpłatnej porady prawnej i informacji o warunkach jej uzyskania.
- prawo do informacji na temat kierowanych przeciwko Tobie zarzutów.
- prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego;

- prawo do odmowy składania wyjaśnień.
- pouczenie o prawach.

Dyrektywa zawiera przykładowy wzór pouczenia o prawach w przypadku europejskiego nakazu aresztowania. Został on załączony do niniejszej broszury (załącznik II). Wzór pouczenia o prawach nie jest wiążący dla państw członkowskich. Ma on jedynie stanowić dla nich pomoc w przygotowaniu ich własnych pouczeń.

Kiedy pouczenie o prawach powinno mi zostać przekazane?

Pouczenie o prawach powinno Ci zostać przekazane niezwłocznie po aresztowaniu lub zatrzymaniu.

Co, jeśli nie rozumiem pouczenia o prawach?

Pouczenie o prawach powinno być sporządzone w prostym i przystępnym języku.

H. OBJAŚNIENIE POUCZENIA O PRAWACH

Dyrektywa zaleca, aby pouczenie o prawach wskazywało na następujące prawa:

Prawo dostępu do obrońcy:

Pouczenie o prawach powinno zawierać informacje o przysługującym Ci prawie do obrońcy. Prawo to wynika z art. 6 ust. 3 lit. c) europejskiej konwencji praw człowieka, który stanowi, że każdy oskarżony o popełnienie czynu zagrożonego karą ma co najmniej prawo do „bronienia się osobiście lub przez ustanowionego przez siebie obrońcę”. Ostatnie orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka określa sytuacje, w których prawo to przysługuje. Projektowana dyrektywa w sprawie dostępu do adwokata oraz prawa do powiadomienia osoby trzeciej o zatrzymaniu¹ zostanie wkrótce uchwalona i określi minimalne prawa w tym zakresie.

Prawo do bezpłatnej porady prawnej oraz informacje o sposobie jej uzyskania:

Pouczenie o prawach powinno zawierać informację, że masz prawo do bezpłatnej porady prawnej. Art. 6 ust. 3 lit. c) europejskiej konwencji praw człowieka stanowi, że jeśli dana osoba nie ma wystarczających środków na pokrycie kosztów obrony, ma ona prawo do bezpłatnego korzystania z pomocy obrońcy wyznaczonego z urzędu, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Prawo do bezpłatnej pomocy prawnej przysługuje tylko w szczególnych okolicznościach. Obecnie trwają prace nad wnioskiem ustawodawczym Komisji Europejskiej mającym na celu określenie minimalnych norm w tym zakresie.

Prawo do informacji na temat tego, o co zostałeś oskarżony:

Pouczenie o prawach powinno wskazywać na Twoje prawo do informacji o charakterze stawianych Ci zarzutów. Art. 5 ust. 2 europejskiej konwencji praw człowieka stanowi, że każdy, kto został zatrzymany „powinien zostać niezwłocznie i w zrozumiałym dla niego języku poinformowany o przyczynach zatrzymania i o stawianych mu zarzutach”. Art. 6 ust. 3 lit. a) stanowi także, że oskarżony o popełnienie czynu zagrożonego karą ma prawo do „niezwłocznego otrzymania szczegółowej informacji w języku dla niego zrozumiałym o istocie i przyczynie skierowanego przeciwko niemu oskarżenia”.

¹ Wniosek w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym oraz prawa do powiadomienia osoby trzeciej o zatrzymaniu, KOM/2011/0326

Prawo do tłumaczenia ustnego i pisemnego:

Osoba podejrzana lub oskarżona, która nie mówi w języku postępowania karnego lub nie rozumie tego języka, nie może w pełni i skutecznie uczestniczyć w postępowaniu. W związku z tym w pouczeniu o prawach powinna znaleźć się informacja o Twoim prawie do bezpłatnej pomocy tłumacza ustnego. Powinno być tam też zapisane, że masz prawo do tłumaczenia pisemnego przynajmniej stosownych części istotnych dokumentów, w tym wszelkich decyzji sądowych, na podstawie których Cię zatrzymano lub aresztowano. Dyrektywa w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym została przyjęta w 2010 r. i określa ona szczególne warunki i zasady w odniesieniu do tego prawa.²

Prawo do odmowy składania wyjaśnień:

Pouczenie o prawach powinno zawierać informacje o przysługującym Ci prawie do odmowy składania wyjaśnień. Choć prawo do odmowy składania wyjaśnień nie ma wyrażnie mowy w europejskiej konwencji praw człowieka, uznano je za podstawową cechę prawa do rzetelnego procesu na podstawie art. 6. Prawo do odmowy składania wyjaśnień może być ograniczone w niektórych okolicznościach. Europejski Trybunał Praw Człowieka wskazał w swoim orzecznictwie, że informacja o tym prawie musi być przekazana w momencie oskarżenia o popełnienie czynu zabronionego.

Prawo dostępu do materiałów sprawy:

Pouczenie o prawach powinno zawierać informacje o przysługującym Ci prawie dostępu do materiałów sprawy. Prawo to wynika z art. 6 ust. 3 lit. b) europejskiej konwencji praw człowieka, który stanowi, że „każdy oskarżony o popełnienie czynu zagrożonego karą (...) ma prawo do posiadania odpowiedniego czasu i możliwości do przygotowania obrony”. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ustalono także, że prokuratura powinna ujawnić obronie całość materiału dowodowego na korzyść lub na niekorzyść osoby oskarżonej. Prawo dostępu do materiałów nie jest bezwzględne i w określonych okolicznościach może ono zostać ograniczone.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i pisemnego w postępowaniu karnym

Prawo do poinformowania władz konsularnych oraz jednej osoby:

Pouczenie o prawach powinno zawierać informację o przysługującym Ci prawie do poinformowania Twoich władz konsularnych o zatrzymaniu, a także o tym, że masz prawo skontaktować się z jedną dodatkową osobą. Szczegółowe warunki i zasady dotyczące tego prawa zależą od prawa krajowego danego państwa członkowskiego. Projektowana dyrektywa w sprawie dostępu do adwokata oraz do powiadomienia osoby trzeciej o zatrzymaniu, o ile zostanie przyjęta, jasno określi to prawo.

Prawo dostępu do pilnej pomocy medycznej:

Pouczenie o prawach powinno wskazywać na prawo dostępu do pilnej pomocy medycznej. Prawo to wynika z art. 2 europejskiej konwencji praw człowieka, który stanowi, że „prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę”. Uznano, że oznacza to obowiązek państwa do działania w zakresie zapewnienia pomocy medycznej. Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreślił w swoim orzecznictwie, że osoby pozbawione wolności znajdują się w trudnej sytuacji i że na władzach spoczywa obowiązek ochrony ich kondycji fizycznej.

Prawo do informacji dotyczącej tego, jak długo dana osoba może być pozbawiona wolności, zanim zostanie postawiona przed organem sądowym:

Pouczenie o prawach powinno określać, jak długo możesz być pozbawiony wolności, zanim zostaniesz postawiony przed organem sądowym. Okresy te różnią się w zależności od państwa członkowskiego i wyznaczają terminy, w których możesz zostać przesłuchany w odniesieniu do przestępstwa. Po upływie terminu musisz być albo zwolniony, albo postawiony przed organem sądowym. Art. 5 ust. 3 europejskiej konwencji praw człowieka stanowi, że podejrzany „powinien zostać niezwłocznie postawiony przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę do wykonywania władzy sądowej i ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie (...)”.

Możliwość zakwestionowania legalności zatrzymania:

W pouczeniu o prawach powinno być wskazane, że masz prawo zakwestionować legalność swojego zatrzymania. Art. 5 ust. 4 europejskiej konwencji praw człowieka stanowi, że „każdy, kto został pozbawiony wolności przez zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo odwołania się do sądu w celu ustalenia bezzwłocznie przez

sąd legalności pozbawienia wolności i zarządzenia zwolnienia, jeżeli pozbawienie wolności jest niezgodne z prawem”.

Możliwość żądania oceny zasadności decyzji o aresztowaniu:

Podobnie pouczenie o prawach powinno wskazywać, czy istnieje możliwość żądania oceny zasadności decyzji o aresztowaniu. Wynika to również z art. 5 ust. 4 europejskiej konwencji praw człowieka, który stanowi, że „każdy, kto został pozbawiony wolności przez zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo odwołania się do sądu w celu ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności i zarządzenia zwolnienia, jeżeli pozbawienie wolności jest niezgodne z prawem”.

Możliwość wnioskowania o tymczasowe zwolnienie:

Pouczenie o prawach powinno określać, czy przysługuje Ci możliwość wnioskowania o tymczasowe zwolnienie. Art. 5 ust. 3 europejskiej konwencji praw człowieka stanowi, że każdy zatrzymany lub aresztowany powinien zostać niezwłocznie postawiony przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę do wykonywania władzy sądowej i ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może być uzależnione od udzielenia gwarancji stawienia się na rozprawę.

7 PRZYDATNE KONTAKTY

Aby dowiedzieć się więcej o sieci **JUSTICIA** European Rights Network, odwiedź stronę www.eujusticia.net. Poniżej znajdują się adresy stron internetowych organizacji członkowskich sieci **JUSTICIA** European Rights Network:

Państwo	Organizacja	Opis
Austria	Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (1992) http://bim.lbg.ac.at/en/the-institute	Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (Instytut Praw Człowieka im. Ludwiga Boltzmann) został założony jako niezależne centrum badawcze mające na celu wnoszenie wkładu w dyskurs naukowy w zakresie praw człowieka na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Badania prowadzone przez Instytut opierają się na holistycznym podejściu do praw obywatelskich, politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturalnych, a także zbiorowych praw człowieka, przy przyjęciu wielowymiarowego i interdyscyplinarnego podejścia badawczego.
Bulgaria	Bulgarian Helsinki Committee (1992) www.bghelsinki.org	Bulgarian Helsinki Committee (Bułgarski Komitet Helsiński) jest niezależną, pozarządową organizacją zaangażowaną w strategiczne postępowania sądowe oraz ochronę prawną praw człowieka w Bułgarii. Jego badania skoncentrowane są na wybranych obszarach, takich jak dyskryminacja, wolność zgromadzeń i stowarzyszeń, wolność słowa, prawo do prywatności, stosowanie tortur i złe traktowanie przez funkcjonariuszy organów ścigania.
Chorwacja	Croatian Law Centre www.hpc.hr	Croatian Law Centre (Chorwackie Centrum Prawne) wspiera i propaguje ideę państwa prawa, odpowiedzialność polityczną władz publicznych, wydajność i skuteczność sektora publicznego, a także udział społeczeństwa obywatelskiego w podejmowaniu wszystkich decyzji istotnych dla rozwoju i przyszłości Chorwacji. Organizacja ta skupia się na wspieraniu praw człowieka, modernizacji administracji oraz edukacji prawnej.

Państwo	Organizacja	Opis
Cypr	KISA – Action For Equality, Support, Antiracism (1998) http://kisa.org.cy/home/	KISA (Akcja na rzecz Równości, Wsparcia i Przeciwdziałania Rasizmowi) to organizacja pozarządowa, której działalność koncentruje się na obszarze migracji, prawa do azylu, rasizmu, dyskryminacji i nielegalnego handlu. Jej działania ukierunkowane są na podnoszenie świadomości, a także na prowadzenie działalności lobbującej w celu wywierania wpływu na ramy prawne i strukturalne, polityki i praktyki w wymienionych wyżej obszarach.
Republika Czeska	League of Human Rights (LIGA) (2002) www.lho.cz	League of Human Rights (Liga Praw Człowieka – LIGA) jest niezależną organizacją kontrolną typu non-profit skoncentrowaną na propagowaniu poszanowania praw człowieka w Republice Czeskiej. LIGA zajmuje się wdrażaniem projektów propagujących prawa człowieka w odniesieniu do dzieci, osób niepełnosprawnych, ofiar przemocy policyjnej oraz ofiar przestępstw z nienawiści i przestępców motywowanych nienawiścią.
Estonia	Estonian Human Rights Centre (EHRC) (2009) http://humanrights.ee/en/	Estonian Human Rights Centre (Estońskie Centrum Praw Człowieka) jest niezależną organizacją pozarządową wspierającą prawa człowieka, której celem jest wzmacnianie ochrony praw człowieka w Estonii i poza jej granicami. Opinię Estońskiego Centrum Praw Człowieka regularnie zasięgają podmioty zainteresowane, takie jak władze publiczne, inne organizacje pozarządowe czy media.
Grecja	Greek Helsinki Monitor (1992) www.greekhelsinki.gr	Greek Helsinki Monitor (Grecki Monitor Helsiński) jest organizacją zajmującą się monitorowaniem, wydającą publikacje oraz lobbującą w zakresie zagadnień dotyczących praw człowieka w Grecji oraz – okazjonalnie – na Bałkanach. Brała ona udział w monitorowaniu greckich i bałkańskich mediów pod kątem stereotypów i mowy nienawiści, często koordynując ten monitoring. Przygotowała ona również równoległe sprawozdania dla organów traktatowych ONZ, a także specjalistyczne sprawozdania na temat złego traktowania, zagadnień dotyczących pochodzenia etnicznego oraz wspólnot religijnych i wspólnot imigrantów.

Państwo	Organizacja	Opis
Węgry	Hungarian Helsinki Committee (HHC) (1989) www.helsinki.hu	Hungarian Helsinki Committee (Węgierski Komitet Helsiński) jest organizacją pozarządową zajmującą się monitorowaniem egzekwowania na Węgrzech praw człowieka wynikających z dotyczących ich międzynarodowych aktów prawnych; świadczy on również pomoc prawną ofiarom naruszeń praw człowieka przez organy państwowe, a także informuje opinię publiczną o naruszeniach tych praw. Węgierski Komitet Helsiński stara się zapewnić spójne wdrażanie norm dotyczących praw człowieka przez ustawodawstwo krajowe oraz wspiera edukację prawną i szkolenia w zakresie związanym z jego działalnością, zarówno na Węgrzech, jak i za granicą.
Węgry: Trans-narodowa organizacja	Open Society Justice Initiative (OSJI) (1993) www.opensocietyfoundations.org	Open Society Justice Initiative (Inicjatywa na rzecz Sprawiedliwości i Otwartego Społeczeństwa) jest programem Fundacji na rzecz Otwartego Społeczeństwa, której celem jest wzmocnienie idei państwa prawa oraz poszanowania praw człowieka, mniejszości i różnorodności opinii. Open Society Justice Initiative (Inicjatywa na rzecz Sprawiedliwości i Otwartego Społeczeństwa) działa na rzecz promocji praw człowieka poprzez uczestnictwo w postępowaniach sądowych, rzecznictwo, badania i wsparcie techniczne.
Irlandia	Irish Council for Civil Liberties (ICCL) (1976) www.iccl.ie www.eujusticia.net	Irish Council for Civil Liberties (Irlandzka Rada ds. Wolności Obywatelskich) mająca siedzibę w Dublinie jest niezależną irlandzką organizacją kontrolną w odniesieniu do praw człowieka, która monitoruje i propaguje przestrzeganie praw człowieka w Irlandii, upowszechnia ich ochronę oraz edukuje w tym zakresie. Irlandzka Rada ds. Wolności Obywatelskich jest partnerem wiodącym sieci JUSTICIA .
Włochy	Associazione Antigone Onlus (1991) www.associazioneantigone.it	Antigone jest włoską organizacją pozarządową zajmującą się ochroną praw człowieka w ramach systemu sądownictwa karnego, zwłaszcza w odniesieniu do systemu kar. Działalność organizacji Antigone obejmuje prowadzenie kampanii, edukację, badania i monitorowanie.

Państwo	Organizacja	Opis
Łotwa	Latvian Centre for Human Rights (LCHR) (1993) www.cilvektiesibas.org.lv	Latvian Centre for Human Rights (Łotewskie Centrum Praw Człowieka) jest niezależną organizacją pozarządową przeciwdziałającą dyskryminacji oraz mowie nienawiści oraz działającą na rzecz prawa do azylu, migracji i praw podstawowych. Centrum zajmuje się monitorowaniem przestrzegania praw człowieka, prowadzeniem badań i analizą polityk, a także zapewnia pomoc prawną w zakresie zagadnień dotyczących praw człowieka i jest aktywnie zaangażowane w rzeczniczość na rzecz zmian.
Litwa	Human Rights Monitoring Institute (HRMI) (2003) www.harmi.lt	Human Rights Monitoring Institute (Instytut Monitorowania Praw Człowieka) jest organizacją pozarządową zajmującą się propagowaniem otwartego społeczeństwa demokratycznego. Instytut jest zaangażowany w monitorowanie sytuacji w dziedzinie praw człowieka na Litwie, działając na rzecz zmian prawa krajowego oraz uczestnicząc w strategicznych postępowaniach sądowych w takich obszarach jak prawo do sprawiedliwego procesu, prawo do prywatności, równość i niedyskryminacja oraz prawa grup szczególnie zagrożonych.
Polska	Helsinki Foundation for Human Rights (Helsinki Fundacja Praw Człowieka) (1989) www.humanrightshouse.org	Helsinki Fundacja Praw Człowieka jest organizacją poświęconą wspieraniu rozwoju kultury opartej na poszanowaniu wolności i praw człowieka w Polsce i za granicą. Metody jej działania obejmują uczestnictwo w strategicznych postępowaniach sądowych, monitorowanie oraz podejmowanie interwencji. Od 2007 r. Fundacja ma status konsultanta przy Radzie Społeczno-Gospodarczej ONZ.
Rumunia	Association for the Defence of Human Rights in Romania – the Helsinki Committee (APADOR-CH) (1990) www.apador.org	Association for the Defence of Human Rights in Romania – the Helsinki Committee (Stowarzyszenie Obrony Praw Człowieka w Rumunii – Komitet Helsiński) jest organizacją pozarządową typu non-for-profit, która pragnie jako wpływowy gracz odgrywać istotną rolę w dialogu pomiędzy organami państwowymi i w ramach współpracy ze społeczeństwem obywatelskim. Stowarzyszenie to aktywnie uczestniczy w zmianie społecznej i instytucjonalnej ukierunkowanej na stworzenie bardziej demokratycznej kultury opartej na poszanowaniu praw człowieka.

Państwo	Organizacja	Opis
Słowenia	The Peace Institute (1991) www.mirovni-institut.si	Peace Institute (Instytut pokoju) jest instytucją badawczą typu non-profit podejmującą interdyscyplinarne badania w wielu dziedzinach nauk społecznych i humanistycznych.
Hiszpania	Rights International Spain (2010) www.rightsinternationalspain.org	Rights International Spain jest niezależną organizacją pozarządową zrzeszającą prawników specjalizujących się w prawie międzynarodowym. Jej głównym celem jest propagowanie i ochrona praw człowieka i wolności obywatelskich poprzez skuteczne wykorzystywanie prawa międzynarodowego w zakresie praw człowieka, a także krajowych i międzynarodowych mechanizmów ich ochrony.
Szwecja	Civil Rights Defenders (1982) www.civilrightsdefenders.org	Civil Rights Defenders (Obróńcy Wolności Obywatelskich) to niezależna organizacja ekspercka mająca na celu ochronę praw człowieka, w szczególności praw obywatelskich i politycznych, a także udzielanie wsparcia obrońcom praw człowieka narażonym na ryzyko.
Zjednoczone Królestwo: Trans-narodowa organizacja	Statewatch (1991) www.statewatch.org.uk	Statewatch to grupa działająca niekomercyjnie, skupiająca wolontariuszy z 18 państw. Działalność organizacji poświęcona jest monitorowaniu stanu przestrzegania wolności obywatelskich w Europie. Jednym z jej głównych celów jest stworzenie forum do rzeczowej debaty w społeczeństwie obywatelskim.

DODATKOWE STRONY INTERNETOWE:

www.victimsupporteurope.eu

http://ec.europa.eu/justice/criminal/victims/index_en.htm

ZAŁĄCZNIK I DO DYREKTYWY

WZÓR POUCZENIA O PRAWACH

Jedynym celem niniejszego wzoru jest pomoc organom krajowym w opracowaniu ich pouczenia o prawach na poziomie krajowym. Państwa członkowskie nie są zobowiązane do stosowania niniejszego wzoru. Przy opracowywaniu swojego krajowego pouczenia o prawach państwa członkowskie mogą zmienić niniejszy wzór celem dostosowania go do swoich przepisów krajowych i uzupełnienia go o dodatkowe użyteczne informacje. Pouczenie o prawach państwa członkowskiego musi zostać przekazane w chwili zatrzymania lub aresztowania. Nie stanowi to jednak przeszkody dla państw członkowskich w udzielaniu osobom podejrzanym lub oskarżonym pisemnej informacji w innych sytuacjach w trakcie postępowania karnego.

Jako osobie zatrzymanej lub aresztowanej przysługują Ci następujące prawa:

A. POMOC ZE STRONY ADWOKATA / UPRAWNIENIE DO POMOCY PRAWNEJ

Masz prawo do poufnej rozmowy z adwokatem. Adwokat jest niezależny od policji. Poproś policję, jeżeli potrzebujesz pomocy w skontaktowaniu się z adwokatem; policja udzieli Ci pomocy. W niektórych przypadkach pomoc może być nieodpłatna. Poproś policję o dodatkowe informacje.

B. INFORMACJE DOTYCZĄCE OSKARŻENIA

Masz prawo wiedzieć, dlaczego zostałeś zatrzymany lub aresztowany i o co jesteś podejrzanym lub oskarżony.

C. TŁUMACZENIE USTNE I PISEMNE

Jeżeli nie mówisz danym językiem, którym posługuje się policja lub inne właściwe organy, lub go nie rozumiesz, masz prawo do bezpłatnej pomocy tłumacza ustnego. Tłumacz ustny może Ci pomóc w rozmowie z adwokatem i musi zachować poufność tej rozmowy. Masz prawo do tłumaczenia pisemnego przynajmniej stosownych części istotnych dokumentów, w tym wszelkich decyzji sądowych, na podstawie których Cię zatrzymano lub aresztowano, każdego zarzutu lub aktu oskarżenia oraz każdego wyroku. W niektórych okolicznościach możesz uzyskać tłumaczenie lub streszczenie w formie ustnej.

D. PRAWO DO ODMOWY SKŁADANIA WYJAŚNIEŃ

Podczas przesłuchania przez policję lub inne właściwe organy nie musisz odpowiadać na pytania dotyczące zarzucanego przestępstwa. Twój adwokat pomoże Ci w podjęciu decyzji.

E. DOSTĘP DO DOKUMENTÓW

Gdy jesteś zatrzymany i aresztowany, Ty (lub Twój adwokat) macie prawo dostępu do istotnych dokumentów, które są Ci potrzebne, aby zakwestionować zatrzymanie lub aresztowanie. Jeżeli Twoja sprawa zostanie przekazana do sądu, Ty (lub Twój adwokat) będziecie mieli prawo dostępu do materiału dowodowego na Twoją korzyść lub na Twoją niekorzyść.

F. POINFORMOWANIE OSÓB TRZECICH O TWOIM ZATRZYMANIU LUB ARESZTOWANIU / POINFORMOWANIE TWOJEGO KONSULATU LUB AMBASADY

Gdy jesteś zatrzymany lub aresztowany, powinieneś zgłosić policji, jeżeli chcesz, aby ktoś – na przykład członek rodziny lub Twój pracodawca – został poinformowany o Twoim aresztowaniu. W niektórych przypadkach prawo do poinformowania osoby trzeciej o Twoim aresztowaniu może być tymczasowo ograniczone. W takich przypadkach policja informuje Cię o tym.

Jeżeli jesteś cudzoziemcem, zgłoś policji, jeżeli chcesz, aby o Twoim aresztowaniu został poinformowany Twój konsul lub ambasada. Zgłoś również policji, jeżeli chcesz skontaktować się z urzędnikiem Twojego konsulatu lub ambasady.

G. PILNA POMOC MEDYCZNA

Gdy jesteś zatrzymany lub aresztowany, masz prawo do pilnej pomocy medycznej. Poinformuj policję, jeżeli potrzebujesz takiej pomocy.

H. OKRES POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Po zatrzymaniu możesz być pozbawiony wolności przez maksymalny okres ... [wstawić stosowną liczbę godzin/dni]. Po upływie tego okresu musisz zostać zwolniony albo przesłuchany przez sędziego, który podejmie decyzję o dalszym okresie aresztowania. Poproś adwokata lub sędziego o informacje dotyczące możliwości zakwestionowania zatrzymania, oceny zasadności decyzji o aresztowaniu lub wystąpienia o zwolnienie tymczasowe.

ZAŁĄCZNIK II DO DYREKTYWY

WZÓR POUCZENIA O PRAWACH DLA OSÓB ZATRZYMANÝCH NA PODSTAWIE EUROPEJSKIEGO NAKAZU ARESZTOWANIA

Jedynym celem niniejszego wzoru jest pomoc organom krajowym w opracowaniu ich pouczenia o prawach na poziomie krajowym. Państwa członkowskie nie są zobowiązane do stosowania niniejszego wzoru. Przy opracowywaniu swojego krajowego pouczenia o prawach państwa członkowskie mogą zmienić niniejszy wzór celem dostosowania go do swoich przepisów krajowych i uzupełnienia go o dodatkowe użyteczne informacje.

Zostałeś zatrzymany na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Przysługują Ci następujące prawa:

A. INFORMACJE O EUROPEJSKIM NAKAZIE ARESZTOWANIA

Masz prawo do otrzymania informacji o treści europejskiego nakazu aresztowania, na podstawie którego zostałeś zatrzymany.

B. POMOC ZE STRONY ADWOKATA

Masz prawo do poufnej rozmowy z adwokatem. Adwokat jest niezależny od policji. Poproś policję, jeżeli potrzebujesz pomocy w skontaktowaniu się z adwokatem; policja udzieli Ci pomocy. W niektórych przypadkach pomoc może być nieodpłatna. Poproś policję o dodatkowe informacje.

C. TŁUMACZENIE USTNE I PISEMNE

Jeżeli nie mówisz danym językiem, którym posługuje się policja lub inne właściwe organy, lub go nie rozumiesz, masz prawo do bezpłatnej pomocy tłumacza ustnego. Tłumacz ustny może Ci pomóc w rozmowie z adwokatem i musi zachować poufność tej rozmowy. Masz prawo do tłumaczenia pisemnego europejskiego nakazu aresztowania na język, który rozumiesz. W niektórych okolicznościach możesz uzyskać tłumaczenie lub streszczenie w formie ustnej.

Irish Council for
Civil Liberties

PIERWSZE WYDANIE: PAŹDZIERNIK 2014 R. PRZEDRUK: WRZESIEŃ 2015 R.

SIEĆ JUSTICIA JEST KOORDYNOWANA PRZEZ IRLANDZKĄ RADĘ DS. WOLNOŚCI OBYWATELSKICH (IRISH COUNCIL FOR CIVIL LIBERTIES) WWW.ICCL.IE. SIEĆ OTRZYMUJE WSPARCIE FINANSOWE Z PROGRAMU UNII EUROPEJSKIEJ „WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWACH KARNYCH”. PARTNERZY SIECI JUSTICIA:

ASSOCIAZIONE ANTIGONE ONLUS (WŁOCHY)
ASSOCIATION FOR THE DEFENCE OF HUMAN RIGHTS IN ROMANIA –
THE HELSINKI COMMITTEE
BULGARIAN HELSINKI COMMITTEE
CIVIL RIGHTS DEFENDERS (SZWECJA)
CROATIAN LAW CENTRE
ESTONIAN HUMAN RIGHTS CENTRE
GREEK HELSINKI MONITOR
HELSINKI FOUNDATION FOR HUMAN RIGHTS
(HELSINSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA) (POLSKA)
HUMAN RIGHTS MONITORING INSTITUTE (LITWA)
HUNGARIAN HELSINKI COMMITTEE
IRISH COUNCIL FOR CIVIL LIBERTIES
KISA – ACTION FOR EQUALITY, SUPPORT, ANTIRACISM (CYPR)
LATVIAN CENTRE FOR HUMAN RIGHTS
LEAGUE OF HUMAN RIGHTS (REPUBLIKA CZESKA)
LUDWIG BOLTZMANN INSTITUTE OF HUMAN RIGHTS (AUSTRIA)
OPEN SOCIETY JUSTICE INITIATIVE (WĘGRY)
RIGHTS INTERNATIONAL SPAIN (HISZPANIA)
STATEWATCH (ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO)
THE PEACE INSTITUTE (SŁOWENIA)

9-13 BLACKHALL PLACE
DUBLIN 7, IRLANDIA

T + 353 1 799 4504
F + 353 1 799 4512

INFO@EUJUSTICIA.NET
WWW.EUJUSTICIA.NET

SIEĆ JUSTICIA EUROPEAN RIGHTS NETWORK OTRZYMUJE WSPARCIE FINANSOWE Z PROGRAMU UNII EUROPEJSKIEJ „WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWACH KARNYCH”.

